

Swend i Biffen

THE DEPARTED

Palads 1-2-3

Torsdag 7. december 2006

THE DEPARTED

Storslået, makabert og diabolisk kriminaldrama med Martin Scorsese og Jack Nicholson i mesterform.

The Rolling Stones spiller Gimme Shelter på lydsporet, Jack Nicholsons umiskendelige, hæse stemme giver den som satanisk gangsterkonge, og vi er rullende. The Departed er næsten hele vejen Martin Scorseses på alle måder mest inspirerede, ubesværede og helstøbte værk i umindelige tider og langt hævet over hovedparten af de senere års ujævne, ofte temmelig anstrengte giv-mig-nu-den-Oscar- forsøg på at skabe Den Store Amerikanske Film. Her gælder det til gengæld et uanset en spilletid på to en halv time hæsblesende tæt og elegant flydende kriminaldrama, der både formår at være vittigt og realistisk brutalt og at få sagt dybe maskuline ting om ære, loyalitet, bedrag, identitet, fader- og sønneskikkelser. Inspirationskilden er en Hong Kong-film ved navn Infernal Affairs, men Scorsese har blot lånt intrigen til at løfte alle sine egne hovedtemaer med. Skuespillernes film Vi er i Boston blandt irere, og de er enten politifolk, gangstere eller begge dele. Politiet har nemlig plantet en agent i overbossen Frank Costellos inderkreds, men Costello har for sin del også en spion hos politiet, der samtidig har alskens interne intriger kørende.

At så indviklet en intrige kan afvikles logisk og overskueligt og i højt tempo siger meget om, hvor dreven en underholdningsinstruktør Scorsese kan være, når han er tændt på det. Også takket hans to lige så suveræne faste partnere, fotografen Michael Ballhaus og klipperen Thelma Schoonmaker for ikke at tale om den knitrede skarpe dialog i William Monahans manuskript.

Først og fremmest er det dog en skuespillerfilm. Om alle de mandlige værdier og brudflader, som Scorsese har kredset om i det meste af sin snart 40-årige karriere, men sjældent med et så formidabelt hold som her i en melodramatisk opera, hvor arierne bare bliver hvæset, råbt, tævet og skudt i stedet for sunget.

Ud af gammelmandsrollen

Nicholsons bravournummer er filmens sorte sjæl. Superstjernen morer sig tydeligvis strålende med at være sluppet fri af sine seneste mange films mere følsomme gammelmandsroller.

Her kan han som Costello derimod trække alle diabolske registre helt ud. På én gang faderlig, grotesk, filosofisk og dødsensfarlig, overlegent iskold og fuldstændig ude af kontrol.

Han er imidlertid alt andet end alene. Leonardo Di Caprio og Matt Damon viser som de to dobbeltagenter, hvor meget mere end blot pigeguf de er.

De har ganske vist begge demonstreret det flere gange før Di Caprio allerede to gange tidligere hos Scorsese, men sjældent med et sådant vingefang og en sådan underspillet energi som her.

Vi taler samtidig om en film, der har besat selv mindre roller med folk, der som Ray Winstone, Alec Baldwin, Martin Sheen og Mark Wahlberg ellers sagtens kan bære hele film selv, men altså her gør deres ypperste ved at løfte i flok. Og jo, det er en gennemført herrefilm de to beskedne kvinderoller er ikke for ingenting en luder og en psykolog.

Underholdning og kunst

Vi er bare så tæt på Scorseses første fuldbårne, indiskutable mesterværk i umindelige tider, hans hidtil eneste nyere film, der for alvor kan måle sig med milepæle som Gaden uden nåde, Taxi Driver, Raging Bull og Goodfellas og oven i købet har bred underholdende appel. Og for så vidt er det virkelig også dét, der er tale om lige indtil filmen det sidste kvarter pludselig viser sine Hong Kong-rødder ved at fuse ud i ulogiske krøller på historien og mekaniske blodbade på stribe.

Kort tid forinden har man ellers kunnet se, hvordan hele fortællingens dramatiske højdepunkt består af to mænd, der tier vagtsomt i hver sin mobiltelefon. Det er filmkunst, og som resten af i hvert fald de første ni tiendedele af The Departed en af moderne films største instruktører tilbage på toppen af sin formåen.